

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษาครอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา

**The Development of a Distance Training Package on Family Counseling Fundamental
for School Teacher's Adviser**

นิธิพัฒน์ เมฆขจร*

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านพื้นฐานการให้การปรึกษาครอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา และ (2) ทดลองใช้และประเมินชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านพื้นฐานการให้การปรึกษาครอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในเขตนนทบุรี จำนวน 40 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมทางไกลโดยการส่งชุดฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาล่วงหน้า 30 วัน และเชิญผู้เข้ารับการอบรมเข้ามาฝึกปฏิบัติแบบเผชิญหน้า เป็นเวลา 2 วัน มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย เอกสารการอบรมและ วัสดุประกอบการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษาครอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษาและกิจกรรมฝึกปฏิบัติแบบประเมิน และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษาครอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา มีคุณภาพตามการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 1.00 และ (2) ภายหลังจากอบรม ผู้รับการอบรมมีคะแนนความรู้ ในเรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษาครอบครัวสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรม

ABSTRACT

The research objectives were to: (1) develop a distance training program for teachers and educational personnel on family counseling fundamental for school teacher's adviser and (2) try out and evaluate the developed distance training program for teachers and educational personnel on family counseling fundamental for school teacher's adviser.

The research sample consisted of 40 purposively selected school teacher's advisers and guidance teachers in Nonthaburi. The researchers conducted the distance training program by sending the distance training package to trainees for study 30 days in advance. After that, trainees were invited to participate in a two-day session face-to-face workshop. The employed research instruments comprised a distance training package

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

**รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

including the training document, supplementary VCD for distance training on family counseling fundamental for school teacher's adviser, and workshop activities; an evaluation form; and a questionnaire. Quantitative data were statistically analyzed with the use of the percentage, mean, standard deviation and t-test while qualitative data were analyzed with content analysis.

Research findings revealed that (1) the developed distance training package on family counseling fundamental for school teacher's adviser was evaluated by experts as being of relevant quality as shown by the IOC of 1.00; (2) after the training, trainees' scores on knowledge concerning the family counseling fundamental were higher than their pre-training.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นสุข

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ในแต่ละกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนแล้ว ยังได้กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดให้ก็คือ กิจกรรมแนะแนวและการให้การปรึกษา

กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สร้างทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้การปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกของอาชีพและการมีงานทำ ดังนั้น ครูทุกคนที่ต้องทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษานั้น จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการให้ปรึกษาที่จำเป็น ได้แก่ การให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล การให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม และการให้การปรึกษารอบครัว ในการช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาติดยาเสพติด ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหาหนีเรียน ปัญหาประพฤติดีพิศทางเพศ ปัญหาหลักขโมย และอื่นๆ เมื่อนักจิตวิทยาหรือครูแนะแนวเข้าไปช่วยเหลือ มักพบเสมอว่าสาเหตุมาจากครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการให้การปรึกษานักเรียนในปัจจุบันจึงควรให้ความสนใจและความสำคัญกับการให้การปรึกษารอบครัวด้วย และผู้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาจึงควรได้รับการฝึกอบรมในเรื่องนี้ ทั้งนี้เพื่อจะได้มีการเพิ่มเติมในด้านความรู้ ความเข้าใจ และเทคนิคการให้การปรึกษา

ครอบครัวที่จำเป็น เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้กับการให้การปรึกษารอบครัวแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงตระหนักถึงความสำคัญของพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัว สำหรับครูที่ปรึกษา ที่มีทฤษฎีการให้การปรึกษารอบครัว แนวคิดการให้การปรึกษารอบครัวที่ชัดเจน มีเทคนิควิธีการให้การปรึกษารอบครัวที่ถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ จึงได้มีโครงการวิจัยพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมที่ชัดเจน มีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาในการให้การปรึกษารอบครัว พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ และจะได้พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องดังกล่าวให้เป็นแนวทางแก่สถานศึกษาทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการให้การปรึกษารอบครัวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา
2. เพื่อทดลองใช้และประเมินชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดฝึกอบรมทางไกล หมายถึง ชุดสื่อประสมแบบใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และใช้วีซีดี ซีดี คอมพิวเตอร์เป็นสื่อเสริม รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าในรูปแบบของการอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. พื้นฐานในการให้การปรึกษารอบครัว หมายถึง ความรู้เบื้องต้นของการให้การปรึกษารอบครัวที่ครูที่ปรึกษาควรรู้
3. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจังหวัดนนทบุรี
4. ความรู้เรื่องพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา หมายถึง การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในระดับพุทธิพิสัยของครูที่ปรึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมทางไกล
5. ความความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของครูในรูปแบบสอบถาม ครอบคลุมองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกล ความรู้ที่ได้จากการอบรม การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และการประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูที่ปรึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนนทบุรี

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรี จำนวน 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงและสมัครใจเข้ารับการฝึกอบรม **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา
2. แบบสอบถามก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม
3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมเรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล มีขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. ประสานงานกับ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อคัดเลือกผู้รับการอบรม ผู้รับการอบรมประกอบด้วย ครูที่ปรึกษา จำนวน 40 คน และทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม
2. จัดส่งชุดฝึกอบรมทางไกลให้กับผู้รับการอบรมได้ศึกษาก่อนการอบรมแบบเผชิญหน้า 1 เดือน
3. ผู้รับการอบรมศึกษาเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล
4. จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษาเป็นเวลา 2 วัน โดยการบรรยายเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา ระบบการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา และฝึกปฏิบัติพื้นฐานการให้บริการปรึกษารอบครัว
5. ประเมินผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา โดยให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม และ ผู้วิจัยยังได้ประเมินผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม โดยให้ผู้รับการอบรมทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรม โดยประเมินในด้าน
1) ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรม 2) การนำความรู้ไปใช้ และ 3) ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา ได้ชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย เอกสารการฝึกอบรมซึ่งมีเนื้อหาจำนวน 6 ประเด็น วิชิตี และสไลด์คอมพิวเตอร์
2. ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา

2.1 ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้หญิงทั้งหมด ร้อยละ 100 มีอายุ 45 ปีขึ้นไปมากที่สุดร้อยละ 40 รองลงมา มีอายุ 41 - 45 ปี ร้อยละ 25 ระดับการศึกษาผู้เข้ารับการอบรมจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด ร้อยละ 100 ประสบการณ์ทำงานมาเป็นเวลา 11-15 ปี มีมากที่สุด ร้อยละ 22.5 รองลงมา เป็นเวลา 21 -25 ปี ร้อยละ 20

2.2 ความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ภายหลังจากฝึกอบรม เรื่องพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัว สำหรับครูที่ปรึกษาเสร็จสิ้นแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมสามารถทำคะแนนจากการทดสอบความรู้ โดยได้คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการอบรม สรุปได้ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการฝึกอบรมในทุกเรื่องอยู่ในระดับมากที่สุด ตั้งแต่เรื่องความเหมาะสมของบรรยากาศการฝึกอบรม ความเหมาะสมของระยะเวลาการฝึกอบรม ความเหมาะสมของสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม ความชัดเจนในการบรรยาย/ชี้แจงการปฏิบัติกิจกรรมของวิทยากร ความเหมาะสมของกิจกรรมภาคปฏิบัติการฝึกอบรม ใบงาน กิจกรรมฝึกปฏิบัติ การมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม ความเหมาะสมของเอกสารชุดฝึกอบรม ในส่วนของการแบ่งตอน แบ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเหมาะสม เนื้อหาสาระที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตัวอย่างที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้จริง ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม การนำความรู้ไปใช้ในการให้การปรึกษารอบครัว ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมครั้งนี้ และความชื่นชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้

3.2 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมเห็นด้วยต่อพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า การให้การปรึกษารอบครัวทำให้เข้าใจนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น เพราะครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่ควรรู้ปัญหาของเด็กก่อนครูคนอื่น ๆ การให้การปรึกษารอบครัวช่วยให้ครูและผู้ปกครองมีการประสานงานและร่วมมือกันทำงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้มากขึ้น ถ้าสถานศึกษามีการให้การปรึกษารอบครัว นักเรียนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนจะเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาตนได้เต็มศักยภาพ และคิดว่าการให้การปรึกษารอบครัว ควรเป็นหน้าที่หลักส่วนหนึ่งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ส่วนเรื่องที่ไม่เห็นด้วยกับงานการให้การปรึกษารอบครัวเพราะทำให้ครูที่ปรึกษามีภาระงานเพิ่มมากขึ้นไปโดยไม่จำเป็น เนื่องจากมีครูแนะแนวที่ทำหน้าที่โดยตรงอยู่แล้ว อยู่ในระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลใน 2 ประเด็น คือ การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล และผลทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล มีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเป็นเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นเอกสารการฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วยเนื้อหา 6 ประเด็น ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของการให้การปรึกษารอบครัว ทฤษฎีต่างๆ ของการให้การปรึกษารอบครัว แบบทดสอบสำหรับการประเมินรอบครัว

คุณสมบัติของผู้ให้การปรึกษารอบครัว จรรยาบรรณของผู้ให้การปรึกษารอบครัว เทคนิคการให้การปรึกษารอบครัวที่จำเป็นสำหรับครูที่ปรึกษา และแบบทดสอบสำหรับการประเมินการให้การปรึกษารอบครัว ส่วนที่ 2 เป็น วิชิตี เรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา และการฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมด้วยตนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการผลิตชุดฝึกอบรมทางไกลที่เป็นระบบ ที่มีทั้งสื่อหลักที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเสริมที่ผู้รับการอบรมสามารถศึกษาทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง และกิจกรรมภาคปฏิบัติในลักษณะของการอบรมแบบเผชิญหน้าเพื่อเพิ่มพูนและเติมเต็มในส่วนที่สื่อหลักและสื่อเสริมไม่สามารถถ่ายทอดได้อย่างครบถ้วน

2. ผลทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล ปรากฏว่า ความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม จากการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการพัฒนาบุคลากรที่ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้สูงขึ้น หลังการอบรม ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาหาความรู้จากเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง พื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา ซึ่งมีทั้งเอกสารเสริมความรู้ในด้านพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษาที่นำเสนอเนื้อหาเป็นขั้นเป็นตอน ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน มีการบรรยายให้ความรู้และได้ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติการให้การปรึกษารอบครัวที่เป็นเทคนิคพื้นฐานที่ครูที่ปรึกษารู้ จากการฝึกปฏิบัติได้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา ได้แนวคิดตลอดจนวิธีการที่ต้องใช้ในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครองและในชีวิตประจำวัน ได้ต่อไป ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมประเมินว่าก่อนการฝึกอบรมมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง หลังการฝึกอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับสูงขึ้น แสดงว่าการอบรมครั้งนี้ช่วยทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการปรึกษารอบครัวมากขึ้น สำหรับในด้านความคิดเห็นอื่นๆที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่มีต่อการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการฝึกปฏิบัติทักษะการให้การปรึกษารอบครัว รองลงมาได้แก่ การนำไปใช้กับนักเรียนและชีวิตประจำวัน ความรู้ความสามารถในการให้การปรึกษารอบครัว ตระหนักถึงความสำคัญของการปรึกษารอบครัว และวิทยากรมีจิตวิญญาณของผู้ให้ที่แท้จริง

สำหรับสิ่งที่ควรปรับปรุง ผู้เข้ารับการอบรมเสนอว่า ควรมีการจัดอบรมเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง และครูทุกคนควรได้รับการอบรม และในส่วนของเป้าหมายของผู้ที่เข้ามารับการอบรมครั้งนี้ระบุว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้ตลอดทั้งสามารถนำความรู้ในเรื่องพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษาไปใช้ได้จริงกับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อเป็นครูที่ปรึกษาที่ดี ตลอดจนต้องการเรียนรู้เทคนิคและทักษะการปรึกษารอบครัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้โดยทั่วไป

1) ผลจากการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมปรากฏว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษาสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ดังนั้นครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้เกี่ยวข้อง

สามารถนำไปใช้ประกอบการบริหารจัดการ การดำเนินงานและการขยายผลพื้นฐานการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษาได้เป็นอย่างดี

2) ควรมีการจัดสร้างชุดฝึกอบรมทางไกลในรูปแบบอื่นๆ โดยอาจจัดทำเป็นสื่อคอมพิวเตอร์ในลักษณะของ e-Learning หรือ CAI ในรูปแบบของการอบรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือรูปแบบของการประชุมทางไกล นอกเหนือจากสื่อหลักที่เป็นสิ่งพิมพ์ และสื่อเสริม VCD

3) ควรมีการศึกษาฝึกปฏิบัติและเข้าฝึกอบรมเพิ่มเติมในส่วนของทักษะการให้การปรึกษาเบื้องต้นเพิ่มเติม ได้แก่ ทักษะการปรึกษาแบบจุดภาค การให้การปรึกษาเป็นรายบุคคลและการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัยที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน

1) ใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เมื่อมีการสอนเรื่องการให้การปรึกษารอบครัว เช่น ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนที่นำมาจากเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้

2) ใช้ในการขั้นการสอน ในการสัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม รวมทั้งการอบรมเข้มในชุดวิชาที่เกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษารอบครัว โดยนำเนื้อหาในเอกสารฝึกอบรม สื่อวีซีดี สไลด์คอมพิวเตอร์ไปใช้ในการเรียนการสอนดังกล่าว

3) ใช้ส่วนของเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการวิจัย เพื่อนำเสนอให้นักศึกษาทราบถึงความจำเป็นและแนวคิดสำคัญของการให้การปรึกษารอบครัว

3. ข้อเสนอแนะสำหรับครูที่ปรึกษาและผู้สนใจทั่วไปที่จะนำไปใช้

1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการให้การปรึกษารอบครัวสำหรับครูที่ปรึกษา สามารถนำไปใช้ได้ เพื่อเป็นเครื่องมือประเมินความรู้พื้นฐานฯ แต่ต้องศึกษาในรายละเอียดของแบบทดสอบ วิธีการทำแบบทดสอบ การตรวจให้คะแนน และการแปลความหมาย

2) ชุดฝึกอบรมทางไกลในส่วนของเอกสารการฝึกอบรมและ สื่อเสริม ผู้ที่จะนำไปใช้ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้การปรึกษารอบครัว ได้รับการฝึกฝนปฏิบัติ และผ่านการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการให้การปรึกษารอบครัว ก่อนที่จะนำไปใช้

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ นลราชสุวจน์ (2545) “ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษารอบครัว” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา*

ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา หน่วยที่ 14 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541) “การศึกษาทางไกลกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา*

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 12 นนทบุรี: สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชูวิทย์ รัตนพลแสนย์ (2549) “การให้คำปรึกษารอบครัวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มสตรี”

ปริญญาโทพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (2547) “การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบิดามารดาในสังคมไทย”

ปริญญาโทพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นพลักษณ์ ล่องจ้ำ (2546) “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การเพาะเห็ดนางรม สำหรับเกษตรกรจังหวัด

นครปฐม” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

นิคม ทาแดง (2537) “วิธีการและสื่อสารการฝึกอบรมแบบโครงการและแบบแก้ปัญหา” ใน *ประมวลสาระชุด*

วิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม หน่วยที่ 8 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคณะ (2545) *คู่มือคลินิกครอบครัว : การพัฒนาและการสร้างพลังให้แก่ครอบครัว*

กรุงเทพฯ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

_____. (2545) *การให้คำปรึกษารอบครัว : เอกสารประกอบการสัมมนาติดตามผลและเพิ่มศักยภาพ*

บัณฑิตศึกษา กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ริทรวิโรฒ

_____. (2547) *คู่มือนักบำบัดครอบครัวในคลินิก* กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพ็ญญา กุลนภาดล (2547) “การศึกษาและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า”

ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เมรินินทร์ ภิญญชน (2539) *การให้คำปรึกษารอบครัวเบื้องต้น* กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2544) “ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการบรรณาธิกรหนังสือเล่มสำหรับสำนักพิมพ์”

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2545) “ การพัฒนาเจตคติ จริยธรรม และจรรยาวิชาชีพของนักแนะแนว” ใน*ประมวลสาระ*

ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการแนะแนว หน่วยที่ 6 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สายสุรี จุติกุล (2540) “ความรักความอบอุ่นในครอบครัว” *การพัฒนาครอบครัว* กรุงเทพฯ :

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2541) *นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว*

กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สุพิศ ธนขาว (2542) “ผลของการให้คำปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีของเซเทียร์ที่มีต่อการสื่อสารในครอบครัวของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านบ่อไทย” จังหวัดเพชรบูรณ์ ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุรเชษฐ เวชพิทักษ์ (2544) “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล โดยใช้ซีดีรอมเป็นสื่อหลักเรื่องการออกเสียง

ภาษาอังกฤษสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Carlson Jon, Speery Len and Lewis A. Judith. (1997) *Family therapy ensuring treatment efficacy*. California :

Brooks/Cole.

Ivanova, A.V. Starkov. (1995) “Methodology of distance training of mathematical and statistic disciplines at an economic institute.” *Dissertation Abstracts International*, November.

Nichols, Michael P. and others. (1998) *Family therapy concepts and methods*. 4th ed. Boston: Allyn & Bacon.

Satir Virginia, and others. (1991) *The satir model*. California : Science and Behavior Books, Inc.